

HISTORISK TIDSKRIFT
(Sweden)

130:1 • 2010

Redaktören har ordet

Att det under senare tid förekommit en stundtals livlig debatt i *Historisk tidskrift* om de besläktade begreppen världshistoria, globalhistoria, transnationell historia och internationell komparativ historia, har väl knappast undgått någon uppmärksam läsare av tidskriften. I detta häfte fortsätter diskussionen kring denna tematik, som tveklöst ligger i frontlinjerna av historievetenskapen i dag, både i Sverige och internationellt.

I den första uppsatsen, ”Cross-over! Om komparationer, transferanalyser, *histoire croisée* och den metodologiska nationalismens problem”, redogör Silke Neunsinger för hur diskussionerna kring komparativ och transnationell historia har förts bland ledande europeiska – särskilt tyska och franska – forskare under de senaste åren. Att denna diskussion nu introduceras för en svensk publik är glädjande med tanke på den i övrigt starka anglosaxiska dominansen, både vad beträffar teoriöverföring från utlandet till svensk historisk forskning och det världshistoriska forskningsfältets inriktning i allmänhet. Inte minst förtjänar den på kontinenten inflytelserika inriktningen *histoire croisée* att uppmärksammas i Sverige, något som Neunsingers uppsats förhoppningsvis kan bidra till.

Den andra uppsatsen i häftet, Daniel Henschens studie av danska och svenska missionärer i Indien efter självständigheten, kan sägas utgöra ett exempel på hur de transnationella och komparativa perspektiven kan förenas i en empirisk, källorienterad undersökning. Det hävdas ibland att det transnationella perspektivet är svårt att kombinera med arkivbaserad och källnära grundforskning. Henschens studie visar dock att så inte alls behöver vara fallet – liksom att det faktiskt går att bedriva källbaserad forskning på transnationella fenomen och företeelser utan att forskaren (eller studenten) behöver bege sig till arkiv och bibliotek långt utanför det egna landets gränser. Det går till och med att genomföra sådana undersökningar – om än med vissa begränsningar – utan specialkunskaper i obskyra främmande språk.

Litteraturoversikten, författad av Mikael Alm, behandlar sju böcker kring märkesåret 1809 – även det ett exempel på inter- och transnationell historia. I sin reflektion över hur 1809 års rikssprängning kom att uppfattas olika i Sverige respektive Finland tangerar Alm också en av de centrala utgångspunkterna inom *histoire croisée* (även om han själv inte använder sig

av begreppet), nämligen problematiseringen av historikerns/betraktarens egen position i förhållande till det studerade historiska skeendet.

Slutligen, som framgår under rubriken "Meddelanden", hölls det under sista veckan i november 2009, oberoende av varandra, två globalhistoriska konferenser i Sverige. I Göteborg samlade Sveriges kvinno- och genushistoriker (SKOGH) ett sextiotal deltagare till sin årliga konferens med temat "Genusperspektiv i världshistorien". I Stockholm hölls samtidigt konferensen "Det globala mötet mellan materialitet och mentalitet, 4000 f. Kr. – 1600 e. Kr." med knappt 30 deltagare inom ramen för Riksbankens Jubileumsfonds satsning på forskning om förmodernitet. Gunlög Fur respektive Göran Rydén rapporterar från de bägge konferenserna.

Sammantaget gör detta att föreliggande häfte nästan kan göra anspråk på att utgöra ett globalhistoriskt temanummer av *Historisk tidskrift*. Om vi därmed också, åtminstone symboliskt, bevittnar övergången från "den världshistoriska vändningen" till "det världshistoriska genombrottet" i svensk historieforskning, lämnar jag åt framtidens historiografer avgöra.

Stefan Amirell